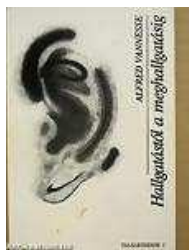

A KÖVETŐ NEMZEDÉK TELEFONOS SZOLGÁLATA

Fókuszban a serdülőkorúak

1. Feladatok, problémák, nehézségek

1.1. A serdülőkor feladatai:

- szülőkről való fokozatos érzelmi leválás;
- az identitás újjászervezése és stabilizálása; - a jövőbeli társadalmi szerepre való szocializáció; 1.2. *Problémák*²:
- önállósodás miatt konfliktusok - a megoldásra nincsenek használható mintáik;
- a társadalomban, a környezetükben gyakoribb az agresszivitás;
- a kortársaknak nehéz nemet mondani;

1.3. *Nehézségek*:

- a szülők problémái;
- Változás – 3 síkon: biológiai, pszichológiai, szociológiai; - mintegy 20 %-uk igényelne valamilyen segítséget;

2. A serdülőkori kommunikáció sajátosságai 2.1. *Változás*:

- fejlődés a szavak metaforikus, átvitt jelentésének megértésében
- tudományos és műszaki terminusok használatának erősödése
- a beszéd emocionális kifejezőképességének növekedése • a beszédstruktúra bonyolultabbá válása

2.2. *Kettősség*:

A beszéd, szókinész, szóhasználat fejlődése nem csak pozitív - ez csökkenti a beszédkultúra fejlődésének ütemét prepubertástól – szélsőséges nyelvi elszegényedés zajlik

- az iskolai tananyag korlátozottan épül be az élő nyelvhasználatba
- kortárs csoportok szerepe – nyelvi divergencia
- a felnőttektől való elhatárolódás
- késztetés a felnőtt világba való sikeres bekapcsolódásra

¹ KOROKNAI Zsolt illusztrációja: Hang-kapcsolat

² KOPP Mária, HUSZÁR Ilona, SZILÁRD János, BUZA Domonkos, TEMESVÁRY Beáta, BÚZA Domonkosné, KIRÁLYNÉ Dévai Margit (Münnich Iván, Kolozsi Béla szerk.) (1985), Társadalmi beilleszkedési zavarok. Budapest.

A serdülőkor nyelvhasználata egy állomás, melynek sajátosságai közül kiemeljük:

a felnőtt beszédhez történő alkalmazkodás fokozhatja a gátlásaikat, bizonytalanságukat,

a bizonytalanság miatt a kortársaktól várnak megerősítést, az én-közlések helyett többes szám első személyben kommunikálnak, vélemény, érzelm nyilvánításakor hajlamosak csoport nevében beszélni, a felnőttektől eltérő szókészlet, nyelvhasználat - egy közösséghez, a

kortárscsoportozáshoz tartozást fejezi ki, verbális agresszió /kontroll elvesztése, hiányzó önbizalom, frusztráció, csalódás, konfliktus kezelése sokszor sikertelen, speciális nyelvhasználatuk tüntető alkalmazása a felnőttek felé – különállásuk, autonómiájuk hangsúlyozására.

2.3.Változások a köznyelv használatában:

régen – szóhasználati különbségek, ma – a beszéd közelít az írott nyelvhez (inadekvát)

a technika gyorsulása magával hozza a kommunikáció gyorsulását egyszerűsödik a folytonosság miatt — a közlés tartalma romlik — új nyelv, új gondolkodási minőség, jó fiatalnak látszani — a köznyelv közelít a generációs nyelvhez.

2. 4.Kommunikációs stílusok

	<i>passzív</i>	<i>asszertív</i>	<i>agresszív</i>
jogok	kihasználják, jogait megsértik	megvédi jogait, a másik jogait is figyelembe veszi	megsérti a másik jogait, kihasználja a másikat
célok	nem éri el a célját	eléri célját anélkül, hogy a másiknak ártana	a másik rovására elérheti célját
érzelmek	frusztrált, boldogtalan, sértett, szorongó	jól érzi magát, önbizalma megfelelő	védekező, harcias, sértő, lekezelő
társas viszony	gátolt, visszavonult	szociálisan és érzelmileg kifejezi magát	hirtelen, kiszámíthatatlan, rosszindulatú, feszült
döntések	a másik dönt helyette	önmaga dönt	a másikra erőszakolja a döntését

3. Feladatunk:

- érzelmek felismerése – gondolatok, érzések tudatosítása;
- konfliktuskezelés, figyelmes meghallgatás;
- empátia;
- a saját magatartásmintáink tudatosítása;
- olyan önvizsgálat, ahol rálátunk azokra a helyzetekre, ahol alávetően, agresszíven illetve asszertíven viselkedünk;
- segíteni szavakat találni érzéseik kifejezésére;
- minden helyes viselkedésnyomot meg kell erősíteni;

- zsírfnyelv használata;
- pozitív interakciós minták adása;
- tudatosítani: kommunikációnk tanulási helyzet, modell-helyzet;
- alternatív út előhívásában segítség: 'mi vált be eddig?'

4.Az értő figyelem³ Előfeltétele:

- a fogadó ki tudja rekeszteni saját gondolatait, érzéseit, ítéletét,
- kizárólag az üzenetnek szentelje magát és figyelmét,
- a konfliktusok kezelése során alapvető a saját magatartásmintáit tudatosítása.

Közléssorompók

- Parancsolás, utasítás
- Figyelmeztetés, fenyegetés
- Prédikálás, moralizálás
- Tanácsosztogatás, megoldási javaslatok
- Logikai érvelés, meggyőzés
- Ítélezés, kritizálás, vádolás
- Dicséret, egyetértés
- Megszégyenítés, kifigurázás, megbélyegzés
- Értelmezés, elemzés, diagnosztizálás
- Nyugtatógatás, részvét, vigasztalás, bátorítás
- Faggatózás, rákérdezgetés
- Elterelés, humorizálás, távolságtartás

³ VANNESSE, Alfred (BÚZA Domonkos szerk.) (1993), Hallgatástól a meghallgatásig. Budapest